

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáše Mottla a soudců JUDr. Jiřího Körblera a JUDr. Čestmíra Slaného ve věci

žalobce: **Mgr. David M.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Těmínem, Ph.D.
sídlem Karlovo náměstí 559/28, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o náhradu nemajetkové újmy

o odvolání obou účastníků řízení proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. února 2019, č. j. 25 C 218/2017-248,

takto:

- I.** Řízení o odvolání žalované **se zastavuje.**
- II.** Rozsudek soudu prvního stupně **se v zamítavém výroku o věci samé (výrok III) a ve výroku o náhradě nákladů řízení (výrok IV) potvrzuje.**
- III.** Žalobce **je povinen** zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně řízení co do částky 60 000 Kč zastavil z důvodu částečného zpětvzetí žaloby (výrok I), žalované uložil povinnost zaplatit žalobci 140 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 2. 12. 2017 do zaplacení do patnácti dnů od právní moci rozsudku (výrok II), zamítl žalobu ohledně požadavku žalobce na zaplacení částky 4 525 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 2. 12. 2017 do zaplacení (výrok III), a rozhodl o povinnosti k náhradě nákladů řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (výrok IV).
2. Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 4 725 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 4 665 000 Kč od 2. 12. 2017 do zaplacení, jež dle žalobních tvrzení sestává ze dvou nároků. Jednak z nároku na náhradu nemajetkové újmy ve výši 4 500 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z částky 4 440 000 Kč od 2. 12. 2017 do zaplacení způsobené mu nezákonným rozhodnutím, a to usnesením Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, ze dne 11. 4. 2012, č. j. OKFK-31-1459/TČ-2011-200206, kterým vůči žalobci bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 2 písm. b) trestního zákona, trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), písm. c), odst. 2 písm. a), písm. c) trestního zákona a pro trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 trestního zákona, spáchané v jednočinném souběhu a ve spolupachatelství s dalšími dvěma osobami podle § 9 odst. 2 trestního zákona, které pravomocně skončilo dne 4. 1. 2017 zproštěním obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu. Druhým nárokem je pak nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 225 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 2. 12. 2017 do zaplacení z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího dle žalobce v nepřiměřené délce zmíněného trestního řízení vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 46 T 21/2013, které trvalo celkem 4 roky a 9 měsíců (1728 dnů).
3. Výše nemajetkové újmy, která měla být žalobci způsobena zahájením (vedením) trestního stíhání žalobce, jež neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu, dle žalobních tvrzení odpovídá míře zásahu do žalobcova osobního, rodinného a profesního života a míře masivní medializace uvedené kauzy, jíž byl nucen čelit. Předmětné trestní stíhání pro něj znamenalo značné nervové vypětí a psychickou zátěž, jež byla navíc znásobena nejen neúměrně dlouhou dobou projednávání uvedené věci, ale i výší trestu, který mu hrozil. Místo toho, aby se věnoval své rodině, byl nucen svůj čas obětovat obhajobě v uvedené trestní věci. Zprávy o této kauze po řádu týdnů plnily přední stránky celostátních deníků a o uvedeném trestním stíhání bylo referováno i v hlavních televizních zpravodajských relacích. Žalobce se pro své okolí stal stíhaným delikventem, což mělo za následek degradaci jeho vážnosti, důstojnosti a postavení ve společnosti. Neustále se musel ospravedlňovat před ostatními, před manželkou, rodiči, příbuznými, přáteli, známými a spolupracovníky. Propírání žalobcova jména v médiích zásadně negativně ovlivnilo též jeho profesní kariéru a výdělkové možnosti. Z původně respektovaného úředníka v manažerské pozici se skvělou pracovní pověstí a perspektivou nadstandardního kariérního vývoje se stal zaměstnancem pro řadu zaměstnavatelů neakceptovatelným. I přes úspěšné složení advokátních zkoušek nebyl reálně způsobilým uspět ani jako samostatný advokát. Musel vzít zavděk méně honorovanou prací, která kariérně neodpovídala jeho profesní historii. Kromě toho jej značně finančně vyčerpávaly náklady na jeho obhajobu. V důsledku uvedeného přišel nejen o své úspory, ale musel se dokonce i zadlužit. Vlivem toho nemohl adekvátně řešit ani otázku rodinného bydlení či rozšiřování rodiny, neboť byl udržován v nejistotě ohledně výsledku předmětného trestního řízení.
4. Výše žalované náhrady nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce uvedeného trestního řízení pak odpovídá součinu délky trvání uvedeného trestního řízení a částky 30 000 Kč za každý rok trvání tohoto řízení, k níž dospěl s přihlédnutím k

závěrům odškodňování uvedené újmy Evropským soudem pro lidská práva, který zpravidla z tohoto titulu přiznává účastníkům dvojnásobnou výši peněžité kompenzace, než vyplývá ze sjednocujícího stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, to vše po modifikaci uvedené částky kritérii předvídanými v ust. § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. Konkrétně pak žalobce jím vypočtenou základní výši nemajetkové újmy v penězích navýšil o 10 % z toho důvodu, že nikterak nepřispěl k průtahům zmíněného trestního řízení, o dalších 10 % z toho důvodu, že posuzované řízení nebylo nikterak složité, o 15 % s přihlédnutím k tomu, že se jednalo o trestní řízení, které má být vyřizováno s největším urychlením, o dalších 15 % z důvodu nestandardního postupu orgánů činných v trestním řízení v rámci přípravného řízení, kdy vlivem naprosto nedůvodného odvolání státního zástupce se délka jeho trestního stíhání prodloužila o dalších 18 měsíců, a konečně o 50 % z toho důvodu, že předmět řízení měl pro něj osobně naprosto klíčový význam, neboť zásadním způsobem ovlivňovala veškerý chod jeho života, hrozilo mu uložení citelného trestu ve formě nepodmíněného trestu odnětí svobody a vlastní projednávání uvedeného případu bylo doprovázeno masivní medializací snad ve všech sdělovacích prostředcích.

5. Soud prvního stupně při svém rozhodování vyšel ze zjištění, že na základě usnesení Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality ze dne 11. 4. 2012, č. j. OKFK-31-1459/TC-2011-200206, bylo vůči žalobci zahájeno trestní stíhání pro již výše zmíněné trestné činy pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě, zneužívání pravomoci veřejného činitele a porušování povinnosti při správě cizího majetku spáchané v jednočinném souběhu a ve spolupachatelství s PhDr. Janou H. a Ing. Mgr. Radomírem K., přičemž uvedené písemné vyhotovení usnesení o zahájení trestního stíhání bylo rozvedeno na celkem 76 stranách. Příslušné orgány činné v trestním řízení následně postupovaly při projednávání věci plynule, bez průtahů. Dne 16. 12. 2013 Vrchní státní zastupitelství v Praze podalo v uvedené věci obžalobu k Městskému soudu v Praze s tím, že kromě žalobce a dvou již zmíněných spolupachatelů bylo obžalováno ještě dalších 7 osob [pro zločin podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) trestního zákoníku a zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b), odst. 4 písm. b), c) trestního zákoníku]. Projednávaná věc byla po skutkové stránce značně složitá, a poté co soud prvního stupně provedl potřebné dokazování, byl žalobce rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2015, jenž měl celkem 469 stran, zproštěn obžaloby podle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že by se stal skutek, pro nějž byl stíhán. Proti tomuto rozsudku podal státní zástupce odvolání, a poté co ve věci proběhla celkem tři veřejná zasedání odvolacího soudu, byl žalobce rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 5 To 24/2016, jehož písemné vyhotovení bylo rozvedeno na celkem 114 stranách, změněn tak, že žalobce byl zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, neboť v žalobním návrhu označený skutek nebyl shledán trestným činem. Toto zprošťující rozhodnutí odvolacího soudu nabylo právní moci dne 4. 1. 2017.
6. Uvedené trestní stíhání negativně ovlivnilo osobní, rodinnou, profesní, výdělkovou i majetkovou stránku žalobcova života způsobem popsáným v žalobě, přičemž od samého počátku bylo toto trestní řízení předmětem pozornosti veřejnoprávních médií s celostátní působností, v jejichž reportážích byl žalobce opakovaně jmenován, byly uveřejňovány jeho fotografie a obrazově-zvukové záznamy. Uvedená média podrobně informovala veřejnost o průběhu zmíněného procesu, včetně toho, že žalobce byl nakonec pravomocně zproštěn obžaloby. V dané souvislosti neopomněly tlumočit závěr trestního soudu, který žalobce v dané věci označil za tzv. „obětího beránka“.
7. Nárok na náhradu obou nemajetkových újem, které žalobce učinil předmětem tohoto řízení, byl předběžně uplatněn u žalované dne 1. 6. 2017. Žalovaná na to reagovala svým stanoviskem ze dne 23. 11. 2017, č. j. MSP-1624/2017-ODSK-ODSK/14, ve kterém uznala důvodným toliko požadavek žalobce na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí ve výši 60 000 Kč, kterou následně žalobci dobrovolně uhradila.

8. Na základě takto učiněného závěru o skutkovém stavu věci soud prvního stupně zejména s odkazem na ustanovení § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“), dospěl k závěru, že důvodným, byť i v tomto případě jen zčásti, lze shledat výhradně nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy způsobené mu zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Vyšlo-li totiž z provedeného dokazování najevo, že vlastní průběh předmětného trestního stíhání byl prost průtahů a že i celkovou délkou řízení lze ve vztahu k žalobci hodnotit jako přiměřenou, pak již jen následkem toho bylo možné dovodit nedůvodnost požadavku žalobce na náhradu nemajetkové újmy ve výši 225 000 Kč, a to pro absenci samotného primárního předpokladu pro dovození takového odpovědnostního závazku spočívajícího v obligatorní existenci nesprávného úředního postupu definovaného v ust. § 13 odst. 1 OdpŠk.
9. Soud prvního stupně se tedy blíže zabýval již jen oprávněností žalobcem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené mu zahájením trestního stíhání a v této souvislosti připomněl, že usnesení o zahájení trestního stíhání lze ve smyslu ustálené soudní judikatury podle § 8 OdpŠk považovat za nezákonné, jestliže na jeho základě zahájené trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením. Protože uvedená podmínka byla v daném případě splněna a soud prvního stupně měl na základě jím provedeného dokazování za prokázaný vznik nemajetkové újmy žalobce v příčinné souvislosti s uvedeným trestním řízením, zabýval se dále otázkou oprávněné výše její relativní kompenzace, neboť shledal, že mírnější forma náhrady uvedené újmy s ohledem na skutkové okolnosti daného případu nepřichází v úvahu. Zdůraznil přitom, že již z povahy věci každé trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, ukáže-li se nakonec jeho obvinění lichým. Ostatně k témuž názoru musela zjevně dospět i sama žalovaná, jestliže žalobci v rámci předběžného projednání nároku z uvedeného titulu dobrovolně uhradila částku 60 000 Kč
10. Protože ustálená judikatura vychází ze závěru, že výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 OdpŠk na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo jeho zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují, soud prvního stupně příkladmo odkázal na pět jím pravomocně skončených sporů, jejichž předmětem byl obdobný nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené jednotlivým poškozeným trestním stíháním pro trestný čin kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby, pro trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku a vystavení nepravdivého potvrzení, pro trestný čin přijetí úplatku, pro trestný čin pomoci k trestnému činu úvěrového podvodu a pro zločin podvodu ve stadiu pokusu, konkrétně pak na řízení následně projednávaná u Městského soudu v Praze jako soudu odvolacího pod sp. zn. 29 Co 375/2015, sp. zn. 20 Co 365/2013, sp. zn. 20 Co 10/2014, sp. zn. 10 C 116/2013 a sp. zn. 58 Co 226/2018, u nichž výše nemajetkové újmy za každý měsíc trvání činila nejméně 893 Kč a nejvíce 6 044 Kč, a s připomenutím prvoinstančního rozsudku vydaného jím v řízení pod sp. zn. 10 C 135/2017 dne 23. 10. 2018, jímž bylo rozhodnuto o odškodnění spolu s žalobcem obžalované PhDr. Jany H., která byla stejně jako žalobce zproštěna obžaloby a za totéž i z jejího pohledu nezákonné trestní stíhání jí bylo přiznáno odškodnění nemajetkové újmy ve výši 570 000 Kč, tj. v částce 10 000 Kč za každý měsíc trvání předmětného trestního stíhání, shledal za přiměřenou náhradu nemajetkové újmy žalobce ve výši 200 000 Kč, tj. v částce 3 509 Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání. Protože žalobci byla již z uvedeného titulu vyplacena částka 60 000 Kč, uložil žalované povinnost k úhradě toliko částky 140 000 Kč. Kromě zmíněné jistiny soud prvního stupně přiznal žalobci též jím požadovaný zákonný úrok z prodlení z téže částky od 2. 12. 2017 do zaplacení. V této souvislosti svůj závěr odůvodnil odkazem na ust. § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve spojení s § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. a § 14 OdpŠk, s připomenutím toho, že bylo judikováno, že poškozený má v dané souvislosti právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po marném uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty vyhrazené mimosoudnímu

projednání uvedeného nároku. Jelikož žalobce svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnil u žalované dne 1. 6. 2017, pak zmíněná šestiměsíční lhůta podle § 605 odst. 2 o. z. uplynula dnem 1. 12. 2017, tudíž počínaje dnem 2. 12. 2017 bylo lze nárok na zaplacení úroku z prodlení shledat po právu.

11. O povinnosti k náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto s odkazem na ustanovení § 142 odst. 2 a 3 a § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř., a protože úspěch obou procesních stran v řízení byl v zásadě totožný, neboť žalobce ve věci uspěl jen ve vztahu k jím uplatněné náhradě nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí, soud prvního stupně uzavřel, že za této procesní situace žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
12. Proti tomuto rozsudku podali včasné odvolání jak žalobce, tak i žalovaná. Protože však žalovaná vzala své odvolání (stran žalobci přiznaného úroku z prodlení) zpět ještě předtím, než o něm bylo rozhodnuto, odvolací soud podle § 207 odst. 2 věta první o. s. ř. řízení o tomto odvolání zastavil (viz výrok I tohoto rozsudku), tudíž nebylo třeba se jím dále věcně zabývat.
13. Žalobce svým odvoláním napadl zamítavý výrok o věci samé III a spolu s tím též svou povahou akcesorický nákladový výrok IV uvedeného rozsudku s odůvodněním, že v tomto rozsahu rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení obou jím uplatněných nároků. Na rozdíl od soudu prvního stupně je přesvědčen, že bylo-li předmětné trestní řízení vedeno téměř pět let, lze takové řízení bezesporu označit za nepřiměřeně dlouhé, bez ohledu na to, zda bylo postiženo průtahy či nikoliv. Tudíž má za to, že mu náhrada nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřeně délce řízení po právu náleží, neboť při splnění zmíněného primárního předpokladu se vznik nemajetkové újmy presumuje. Podle jeho názoru ob stojí i jím požadovaná výše zmíněné náhrady újmy, již určil postupem, který blíže popsal v žalobě. Pokud se týká nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené předmětným trestním stíháním, má žalobce za to, že jemu přiznané zadostiučinění nejen neodpovídá způsobené nemajetkové újmě, ale hlavně bylo stanoveno naprosto nesprávným způsobem. Je mu sice známo, že výše soudem přiznaného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou vedením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu, musí odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v obdobných případech, ovšem právní posouzení obsažené v odůvodnění napadeného rozsudku tomu neodpovídá. Soudem prvního stupně zvolený výběr případů, o něž své rozhodnutí opřel, je čistě náhodný a žalobce v těchto případech potřebnou shodu s projednávanou věcí nespaturuje. Navíc s uvedeným výběrem rozhodnutí měl možnost se seznámit až v písemném vyhotovení rozsudku, tedy bez možnosti se k jejich aplikovatelnosti na posuzovanou věc předem vyjádřit. Objektivní stanovení výše přiměřeného zadostiučinění formou zmíněné srovnávací metody by přicházelo v úvahu jen tehdy, pokud by bylo možné věc posoudit s přihlédnutím ke všem soudem projednávaným případům vykazujícím znaky shodnosti. Ovšem i tato metoda má své limity spočívající především v tom, že sami účastníci postrádají možnost se s takovými srovnatelnými případy sami blíže seznámit. Aniž by tedy soud prvního stupně předem zpřístupnil detailní závěry jím zvažovaných srovnatelných případů, nemohou soudní rozhodnutí dostát zákonným požadavkům přesvědčivosti a přezkoumatelnosti. Nicméně ani na podkladě písemného vyhotovení napadeného rozsudku žalobce uvedeného srovnání není schopen, neboť popis ke srovnání použitých řízení je naprosto kusý, přičemž nepochopitelným žalobce shledává i způsob vlastního srovnání. Soudem prvního stupně nabízený rozptyl výše přiznaných náhrad nemajetkových újem je natolik široký, že ani intuitivně nelze dovodit, proč soud prvního stupně v jeho případě dospěl právě k částce 200 000 Kč, zvláště bylo-li v uvedeném odůvodnění rozsudku uvedeno, že v některých případech byla pravomocně přiznána náhrada nemajetkové újmy téměř třikrát vyšší. Soudem prvního stupně taktéž nebylo vysvětleno, z jakého důvodu, i přes výslovný návrh žalobce, nebylo provedeno srovnání žalobcova případu s případem nedůvodného trestního stíhání bývalého xxx xxx Petra L., který podle jeho názoru vykazuje řadu srovnatelných znaků. V obou případech se totiž jednalo o trestní řízení provázená výraznou medializací případu a v obou případech v důsledku těchto

trestních kauz přišly stíhané osoby o práci. Lze sice připustit, že Petr L. byl v době zahájení trestního řízení osobou o něco známější, než žalobce, avšak v jeho případě trestní stíhání trvalo zhruba jeden rok, zatímco žalobce musel čelit trestnímu stíhání a jeho negativním projevům a dopadům téměř 5 let. Taktéž je třeba připomenout, že Petr L. byl stíhán pro méně závažné trestné činy, za které mu hrozil výrazně nižší trest, než jaký hrozil žalobci. Konečně je třeba zmínit, že Petr L. zastával vysokou státní manažerskou funkci, která je již z podstaty spojená s velkým mediálním zájmem veřejnosti. Logicky pak s výkonem takové funkce jsou spojena rizika, s nimiž Petr L. musel nutně počítat, avšak žalobce nikoliv. Tyto rozdíly však ve výsledku nebrání úvaze, že i v jeho případě by bylo možné shledat oprávněnou výši náhrady nemajetkové újmy částku 600 000 Kč za každý rok trvání trestního stíhání, přičemž její navýšení o dalších 50 % je výsledkem plynoucím ze zhodnocení všech negativních dopadů trestního stíhání do všech oblastí jeho soukromé sféry. Žalobce proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že jeho žalobě bude vyhověno i ve zbylém rozsahu, přičemž pro případ, že by nebyly splněny podmínky pro navrhovanou změnu rozsudku, in eventum navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil zpět soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

14. Žalovaná v reakci na uvedené odvolání stručně uvedla, že v žalobcem napadené části shledává rozsudek soudu prvního stupně věcně správným. Navrhla proto, aby odvolací soud v uvedeném rozsahu napadený rozsudek potvrdil.
15. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř.), a poté co obě procesní strany seznámil s tím, že v mezidobí bylo pravomocně rozhodnuto ve věci nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené v témže trestním řízení spolu s žalobcem obviněné, posléze obžalované a nakonec i obžaloby zproštěné PhDr. Jany H., které ze zmíněného titulu byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 180 000 Kč – zohledňující nejen naprosto totožný průběh trestního stíhání, jeho délku, masivní medializaci, ale i to, že v době zahájení trestního stíhání poškozená zastávala dokonce post xxx xxx xxx xxx, z něhož v souvislosti s probíhajícím trestním stíháním byla odvolána, že následně byla zaměstnána na výrazně nižší pracovní pozici xxx xxx xxx s poklesem čistého měsíčního příjmu až o 40 %, že také v jejím případě zmíněné trestní řízení zásadním způsobem negativně zasáhlo celou řadu oblastí jejího soukromého života, včetně ztráty možnosti pokračovat v dosavadní velice úspěšné pracovní kariéře vysokého státního úředníka, přičemž i u ní se následky zmíněného trestního stíhání fatálně promítly do jejích majetkových poměrů, a to především již zmíněným razantním poklesem příjmů, k němuž došlo právě v předdůchodovém období, které je určující pro výpočet posléze přiznávaného starobního důchodu (viz rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 23. 10. 2018, č. j. 10 C 135/2017-307, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2019, č. j. 13 Co 81/2019-342, který nabyl právní moci dne 5. 8. 2019), shledal žalobcem podané odvolání nedůvodným.
16. Závěr o nedůvodnosti požadavku žalobce na náhradu nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce předmětného trestního řízení soud prvního stupně správně založil na aplikaci ustanovení § 13 odst. 1 OdpŠk, které za nesprávný úřední postup označuje též porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Odvolací soud má shodně se soudem prvního stupně za to, že závěr o naplněnosti uvedeného typu nesprávného úředního postupu lze činit pouze za situace, kdy celková doba průběhu posuzovaného řízení neodpovídá složitosti, skutkové a právní náročnosti projednávané věci a kdy délka řízení tkví v příčinách vycházejících z působení soudu v projednávané věci. Jestliže ze soudem prvního stupně provedeného dokazování vyplynulo, že posuzované řízení bylo řízením skutkově složitým, v jehož průběhu se soud musel vypořádat s množstvím skutkově vymezených jednání celkem deseti obžalovaných, které dle sděleného obvinění a následně podané obžaloby měly naplňovat znaky řady trestných činů, a že orgány činné v trestním řízení uvedenou věc projednávaly plynule, bez průtahů, je i odvolací soud shodně jako soud prvního stupně přesvědčen o neexistenci nesprávného úředního postupu státu coby prvotního obligatorního předpokladu pro dovození odpovědnosti

žalované za žalobcem označenou nemajetkovou újmu, při jehož absenci je vznik odpovědnostního závazku bez dalšího vyloučen.

17. Rovněž právní posouzení nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí soud prvního stupně vystavěl na aplikaci příslušných hmotněprávních ustanovení a závěrech dlouhodobě ustálené soudní praxe, podle které stát odpovídá za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Zákon č. 82/1998 Sb. tento nárok sice výslovně neupravuje, avšak v dané souvislosti se vychází z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 35/1991 civ., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001). Soud prvního stupně tudíž v souladu s výše uvedeným správně uzavřel, že byl-li žalobce v předmětném trestním řízení zproštěn obžaloby, pak tím samým byl naplněn primární předpoklad vzniku uvedeného typu odpovědnosti žalované spočívající v existenci nezákonného rozhodnutí. Taktéž lze souhlasit se závěrem soudu prvního stupně o vzniku nemajetkové újmy v příčinné souvislosti se zmíněným nezákonným rozhodnutím, jejíž vznik lze mít za prokázaný tehdy, jsou-li zde dány objektivní důvody, aby se dotčená osoba mohla cítit poškozenou, tedy že by se vzhledem ke konkrétním okolnostem případu i jiná osoba v obdobném postavení mohla cítit dotčenou ve složkách tvořících ve svém souhrnu nemajetkovou sféru jednotlivce (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2865/2015). Ostatně ohledně naplněnosti všech obligatorních předpokladů pro dovození uvedeného odpovědnostního závazku co do základu nebylo mezi účastníky řízení sporu, a to dokonce ani ohledně toho, že v daném případě nepřichází v úvahu jiná kompenzace uvedené újmy, než její peněžitá náhrada, což plyne z prostého faktu, že sama žalovaná v rámci předběžného uplatnění nároku žalobci z uvedeného titulu dobrovolně zaplatila částku 60 000 Kč. Konečně je třeba přisvědčit soudu prvního stupně i v tom směru, že výše nemajetkové újmy, která by se poškozenému měla dostat, není právním předpisem přímo stanovena, že ustanovení § 31a odst. 2 OdpŠk výši uvedené náhrady ponechává na úvaze soudu s tím, že výše soudem přiznaného zadostiučinění musí odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích s projednávanou věcí shodují, jinak vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových okolností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, uveřejněný ve velké Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 122/2012). Potud tedy právnímu posouzení soudu prvního stupně nelze nic vytknout.

18. Uvedené se již netýká soudem prvního stupně zvoleného postupu, kterým dovedl adekvátnost výše jím přiznávaného zadostiučinění s jinými případy, neboť i odvolací soud postrádá v odůvodnění soudu prvního stupně přesvědčivé srovnání vycházející z akcentace společných znaků a vysvětlení toho, jakým způsobem se tyto společné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění. Protože zmíněný postup je součástí právního posouzení věci samé, měl odvolací soud za to, že tento nedostatek bylo možné napravit v rámci odvolacího řízení, zvláště za situace, kdy odvolací soud měl k dispozici pravomocný výsledek soudního řízení, v němž se jiný účastník téhož trestního řízení, který shodně jako žalobce byl zproštěn obžaloby, domáhal náhrady nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí v zásadě s poukazem na stejné či obdobné skutkové okolnosti. Jak v případě žalobce, tak i ve srovnatelném případě spolu s ním spoluobviněné, posléze spoluobžalované a nakonec obžaloby zproštěné PhDr. Jany H. trvalo předmětné trestní řízení naprosto identickou dobu, oba poškození museli čelit témuž procesnímu průběhu uvedeného řízení a oba byli obžaloby zproštěni z téhož zákonem

předvídaného důvodu. V tomto jsou skutkové okolnosti daného případu naprosto identické. Odvolací soud je však přesvědčen o tom, že i ve zbylém rozsahu lze mezi uvedenými případy shledat řadu jednotících rysů. Žalobce sice namítl, že na rozdíl od PhDr. Jany H. se v době zahájení trestního stíhání nacházel v počáteční fázi budování kariéry, které probíhající trestní stíhání přetrhlo, a po skončení trestního řízení musel s jejím budováním začít znovu, a že tato skutečnost se nepříznivě odrazila i v jeho majetkové sféře, která by nepochybně byla příznivější, kdyby k uvedenému trestnímu stíhání vůbec nedošlo, avšak uvedené lze v zásadě konstatovat i v případě PhDr. Jany H. Té naopak bylo zabráněno zúročit doposavad jí precizně budovanou kariéru v závěru aktivního profesního života, přičemž i v jejím případě trestní stíhání mělo zásadní dopad do její majetkové situace, a to nejen významným snížením příjmu v době trvání trestního stíhání, ale i do budoucna, neboť její trestní stíhání probíhalo v období bezprostředně předcházejícím odchodu do starobního důchodu, která je určující pro výpočet v budoucnu přiznaného a vypláceného starobního důchodu. Rovněž tak i jí ublížila medializace uvedeného případu, byť v této souvislosti je odvolací soud nucen akcentovat, že v souladu s ustálenou judikaturou lze k tíži státu přičíst vliv medializace trestního stíhání jen za situace excesivního způsobu jednání orgánů činných v trestním řízení, které mohou mít za následek větší úkor později obžaloby zproštěné osoby. K takovým negativním projevům lze zařadit nevybíravé či urážlivé chování příslušníků vyšetřujícího policejního orgánu ve vztahu k obviněné osobě, případně mediální vyjadřování orgánů činných v trestním řízení, kteréžto způsobem umocňujícím újmu obviněného (obžalovaného) komentují jeho domnělou trestnou činnost, popřípadě tak činí způsobem, který výslovně či nepřímou vede k porušení presumpce nevin, neboť v opačném případě je třeba medializaci trestního stíhání shledat prostým důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení a obecných veřejných poměrů případu, které nelze státu přičítat k tíži. Zde totiž dochází k přetržení příčinné souvislosti mezi vedením trestního stíhání a skutečností, která újmu zakládá či zvyšuje (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4280/2011, popřípadě rozsudek téhož soudu ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3870/2012). Jestliže tedy v jiném pravomocně skončeném případě, evidentně po všech stránkách srovnatelném s negativními projevy předmětného trestního stíhání v jednotlivých dílčích složkách soukromoprávní sféry žalobce, byla poškozené osobě přiznána náhrada nemajetkové újmy způsobené jí zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím, ve výši 180 000 Kč, pak dostalo-li se žalobci z tohoto titulu plnění v částce 200 000 Kč, bylo na místě jeho požadavek na přiznání další náhrady nemajetkové újmy jako již nedůvodný zamítnout. Ve prospěch žalobce vyznívající rozdíl uvedených částek přitom dostatečně kompenzuje do jisté míry u žalobce citelnější zásah do jeho rodinného života.

19. Soud prvního stupně nepochybil, pokud spolu s uvedenou jistinou žalobci přiznal i jím požadovaný zákonný úrok z prodlení z přisouzené částky, neboť dle judikturních závěrů Nejvyššího soudu je stát ve smyslu § 15 odst. 1 a 2 OdpŠk povinen poškozenému, který svůj nárok řádně uplatnil postupem podle § 14 zmíněného zákona, nejpozději do šesti měsíců od tohoto dne nahradit nejen škodu majetkovou, ale i újmu nemajetkovou (viz stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, 10. právní věta). Poškozený má tudíž právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí zmíněné šestiměsíční lhůty (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2893/2010), tj. v daném případě počínaje dnem 2. 12. 2017. Výše přiznaného úroku přitom odpovídá jeho tehdy platné a účinné hmotněprávní úpravě vyplývající z ust. § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích.

20. Odvolací soud tedy s odkazem na shora uvedené rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé spolu s akcesorickým výrokem o povinnosti k náhradě nákladů řízení jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
21. O povinnosti k náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto v souladu s ust. § 151 odst. 1 o. s. ř., ve spojení se v § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 věta první o. s. ř., a protože rozhodování soudu o náhradě nákladů řízení se řídí mírou úspěchu ve věci a žalovaná byla v tomto odvolacím řízení neúspěšná jen v nepatrné části, byla žalobci uložena povinnost zaplatit žalované plnou náhradu všech účelně vynaložených nákladů této fáze řízení, které v daném případě odpovídají žalovanou požadované paušální náhradě ve výši 300 Kč za účast na jednání před odvolacím soudem viz [§ 1 odst. 3 písm. c), ve spojení s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu].

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává u soudu prvního stupně a rozhoduje o něm Nejvyšší soud.

Praha 10. října 2019

Mgr. Tomáš Mottl v. r.
předseda senátu